

Samverkan mot antibiotikaresistens

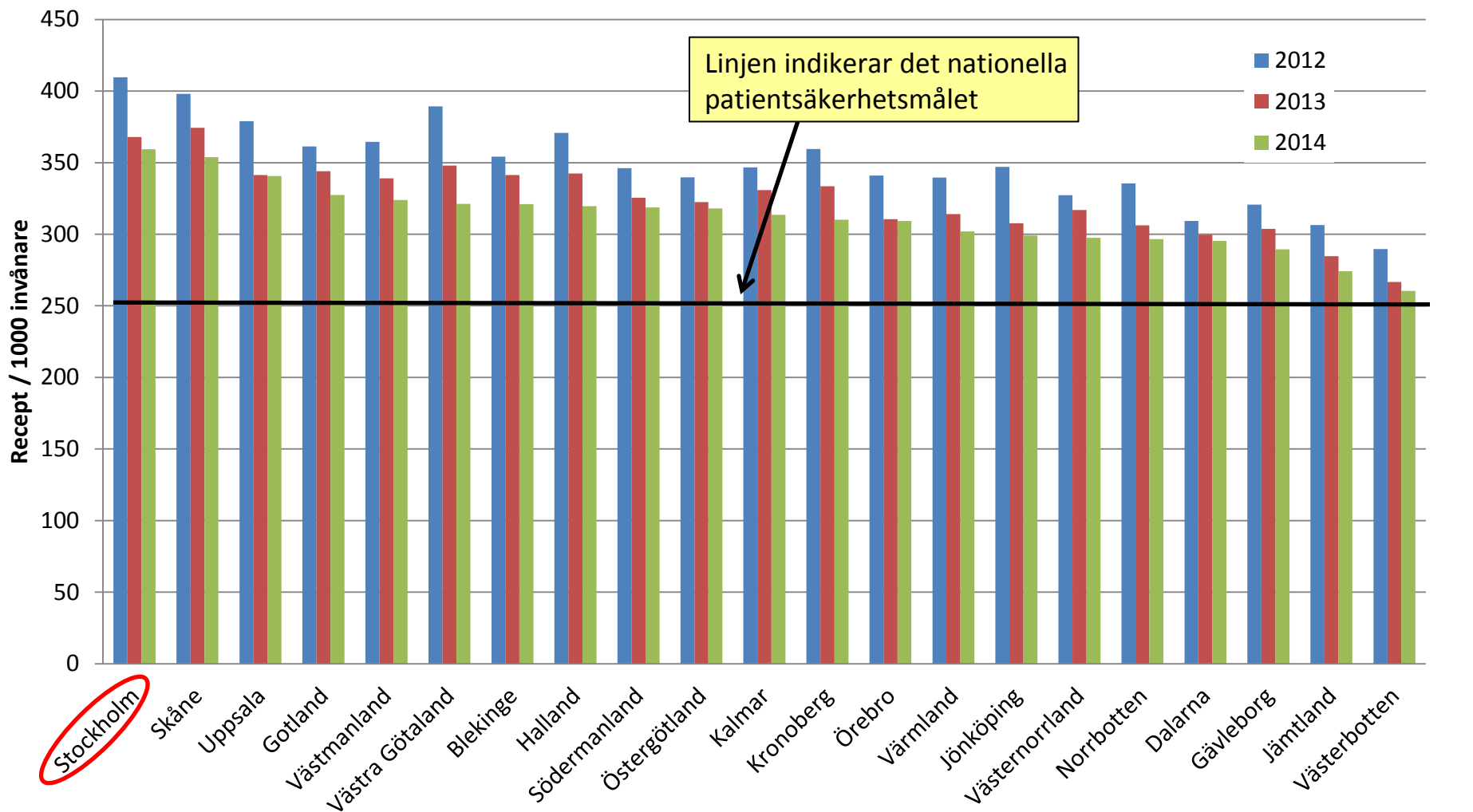
Antibiotikaförbrukning i Stockholms län (SLL)

Kvartalsrapport 4 2014

Öppenvård och sjukhus

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och län 2012-2014

Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

Linjen indikerar det nationella patientsäkerhetsmålet

*J01 exkl metenamin

2014 sågs en liten minskning (- 2 %) av uthämtade antibiotikarecept i Stockholms län jämfört med 2013. På nationell nivå minskade uthämtade antibiotikarecept med 4%. För att nå det nationella målet behöver antibiotikaförskrivningen fortsätta minska. Stockholms län har högst förbrukning i landet (359 uthämtade recept per 1000 invånare och år jämfört med Skånes 352). Västerbotten ligger däremot nära det nationella målet.

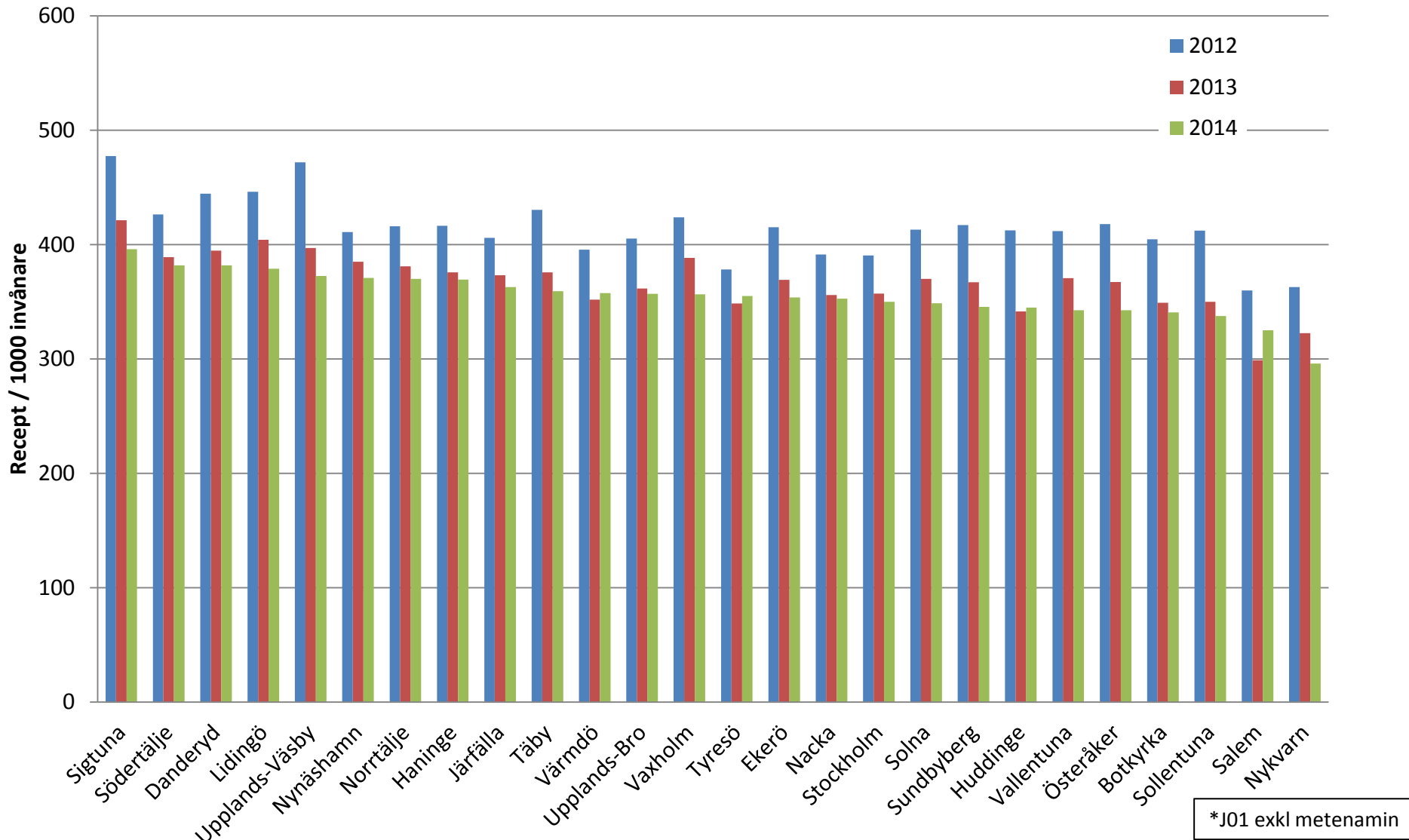
Antibiotika (J01 exkl. metenamin) försålt på recept, 12-månadersperiod, mätt i recept/1000 invånare och år, per län och för riket, alla åldrar

Källa: eHälsomyndigheten, Concise

	2012	2013	2014	Förändring % (jämf. de två senaste 12-månadersperioderna)	Nominell förändring (jämf. de två senaste 12-månadersperioderna)
Stockholm	410	368	359	-2%	-9
Skåne	398	374	354	-5%	-20
Uppsala	379	341	341	0%	-1
Riket	374	343	328	-4%	-15
Gotland	361	344	327	-5%	-17
Västmanland	365	339	324	-4%	-15
Västra Götaland	389	348	321	-8%	-27
Blekinge	354	341	321	-6%	-20
Halland	371	342	320	-7%	-23
Södermanland	346	326	319	-2%	-7
Östergötland	340	322	318	-1%	-4
Kalmar	347	331	314	-5%	-17
Kronoberg	360	334	310	-7%	-23
Örebro	341	311	309	0%	-1
Värmland	340	314	302	-4%	-12
Jönköping	347	308	299	-3%	-9
Västernorrland	327	317	297	-6%	-20
Norrbottn	336	306	297	-3%	-10
Dalarna	309	300	295	-1%	-4
Gävleborg	321	304	289	-5%	-14
Jämtland	306	285	274	-4%	-10
Västerbotten	290	267	260	-2%	-6

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och kommun 2012-2014

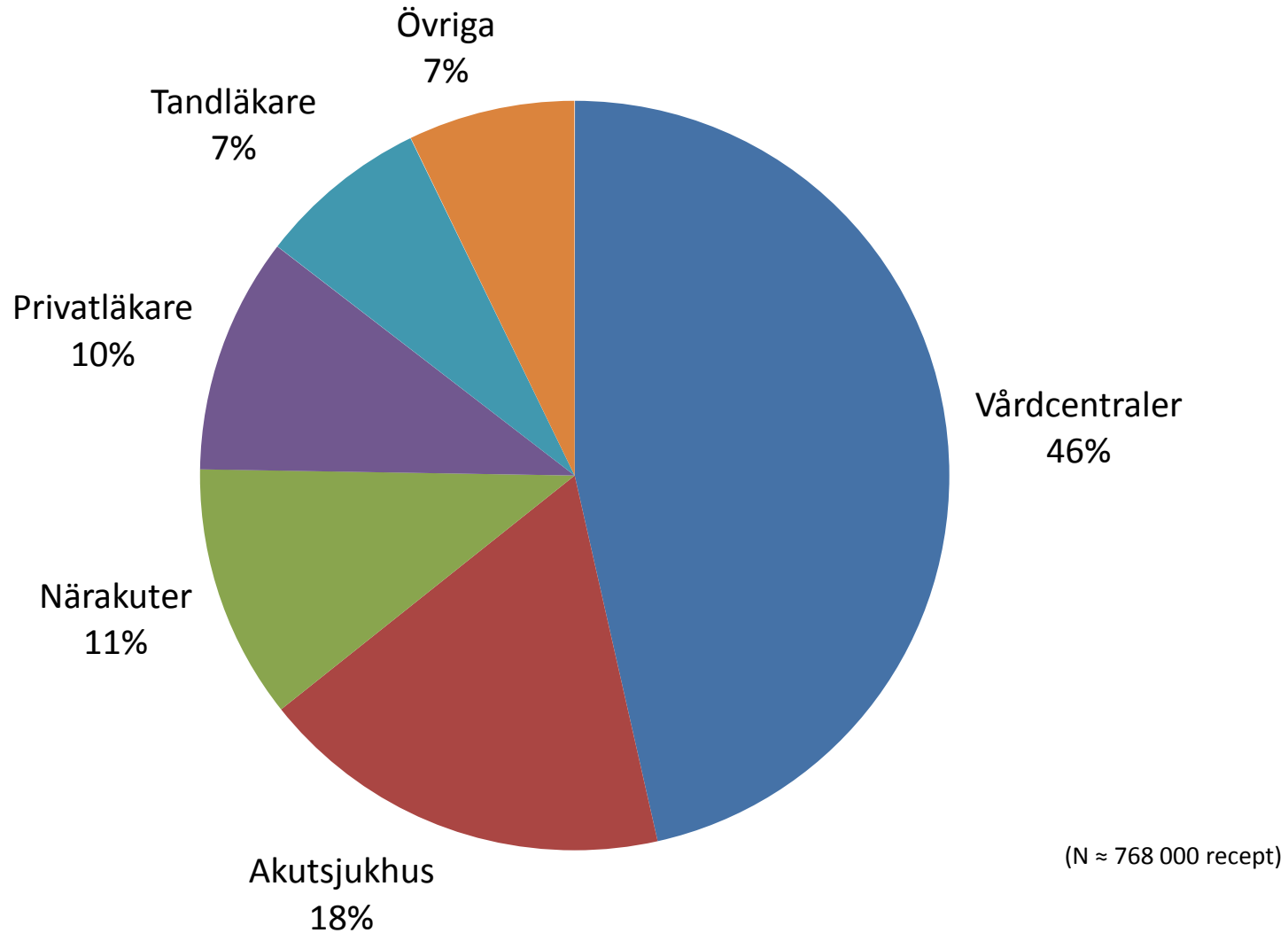
Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

Uthämtade antibiotikarecept har minskat i nästa alla kommuner i SLL sedan föregående år, vilket är positivt. Framförallt är det luftvägsantibiotika som minskat. Skillnaderna mellan olika kommuner är något mindre nu än tidigare år.

Vilka förskrev antibiotikarecept i SLL 2014?

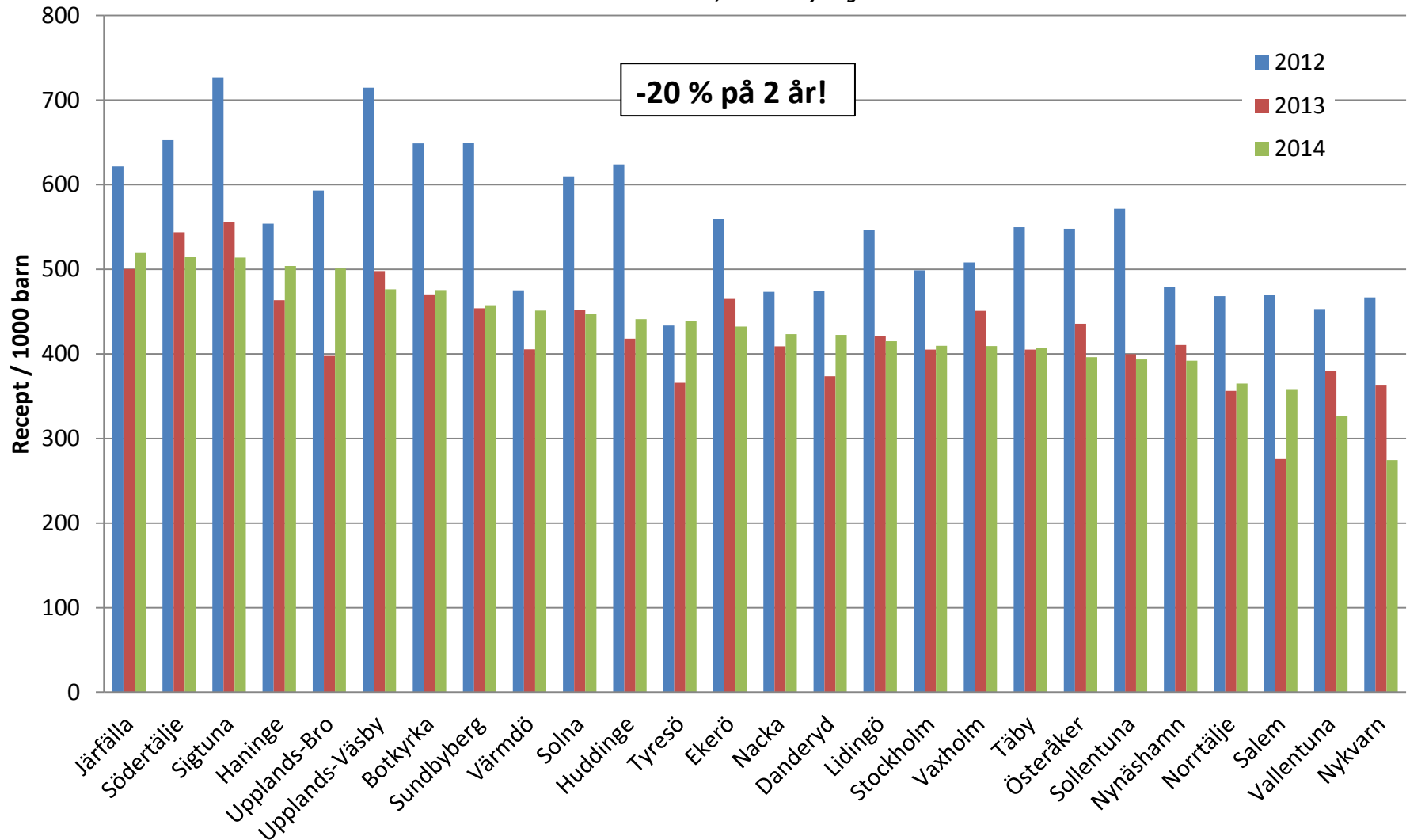
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

I SLL skriver vårdcentralerna ut mindre än hälften av alla uthämtade antibiotikarecept.
I många andra län är denna andel betydligt större. Andelen har också minskat något sedan 2013 (47 %)
I "övriga" ingår framförallt vissa mindre sjukhus, geriatrik och företagshälsovård.

Uthämtade antibiotikarecept* till barn 0-6 år i respektive kommun 2012 - 2014

Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

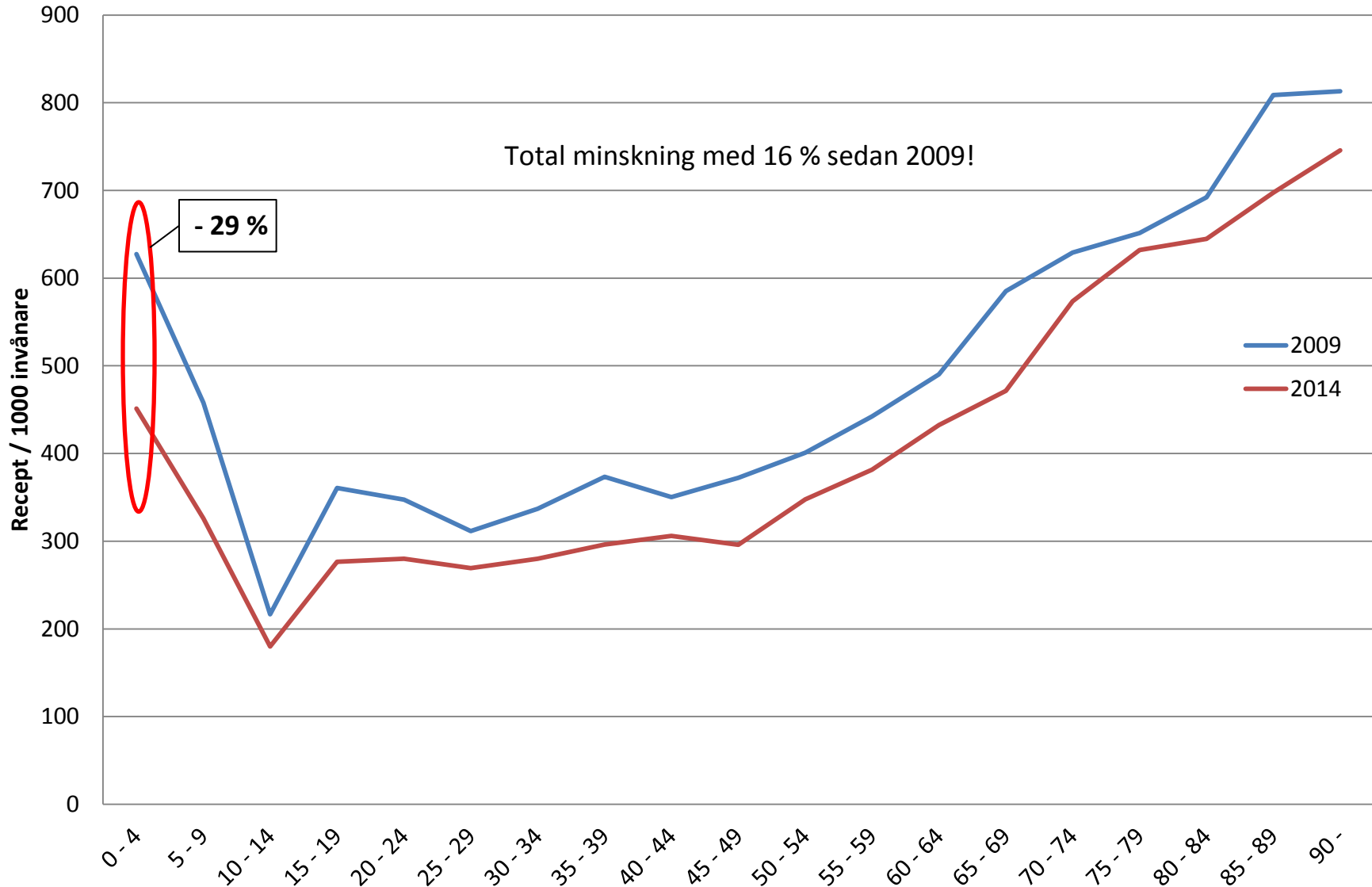

Antalet antibiotikarecept till barn 0-6 år ökade faktiskt med 1,5 % 2014 jämfört med 2013. Sedan 2012 är dock minskningen hela 20%. Framförallt är det luftvägsantibiotika som minskat.

Det finns inga säkra medicinska förklaringar till de i vissa fall stora skillnaderna mellan kommunerna.

Uthämtade antibiotikarecept per åldersgrupp i SLL 2014 jämfört med 2009

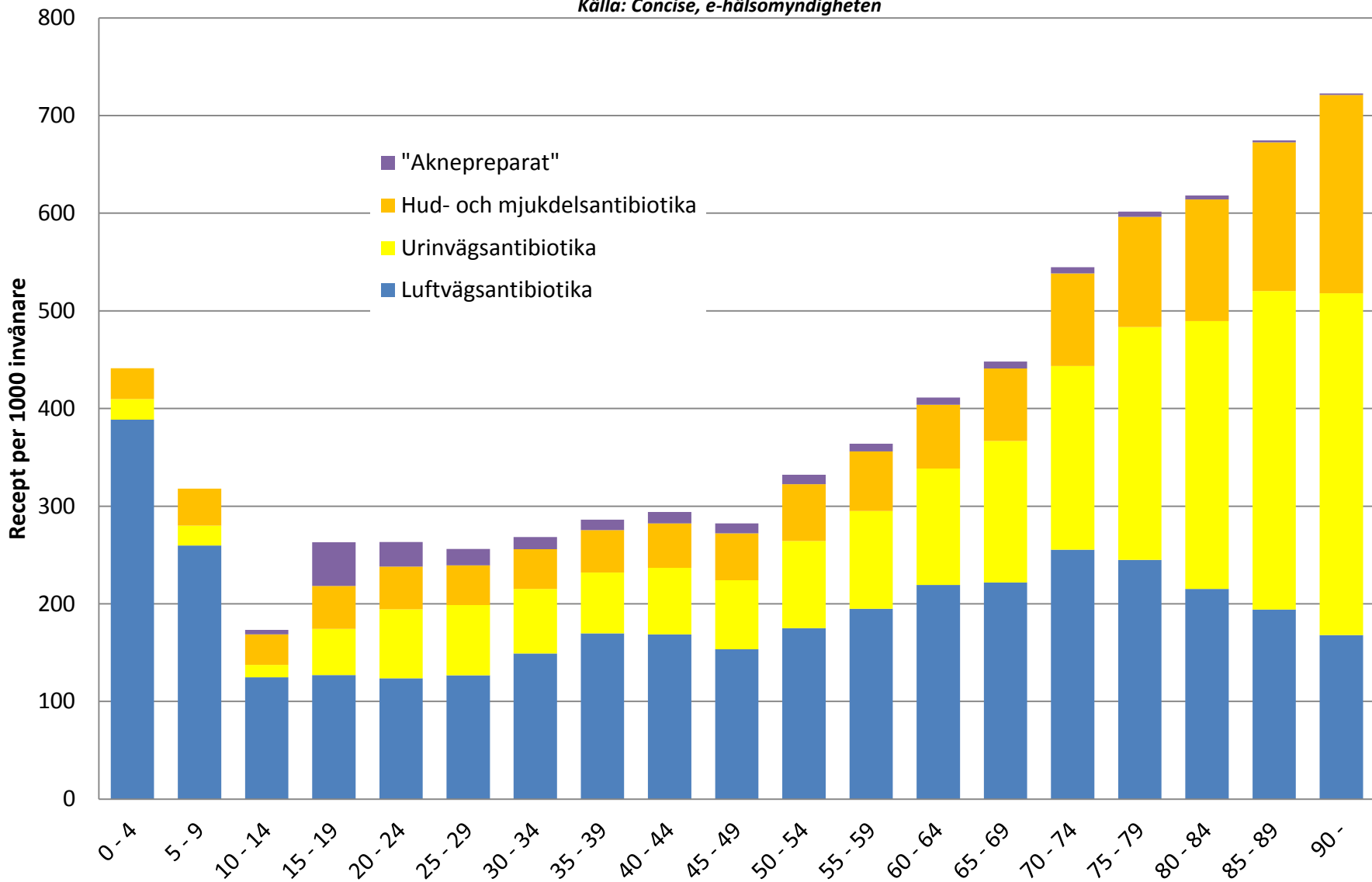
Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

Mellan 2009 och 2013 har antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och åldersgrupp särskilt minskat för barn under 10 år. För de allra yngsta (0-4 år), ses en minskning med 29%. Totalt sett har uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare minskat med 16 % sedan 2009 i länet.

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och åldersgrupp i SLL 2014

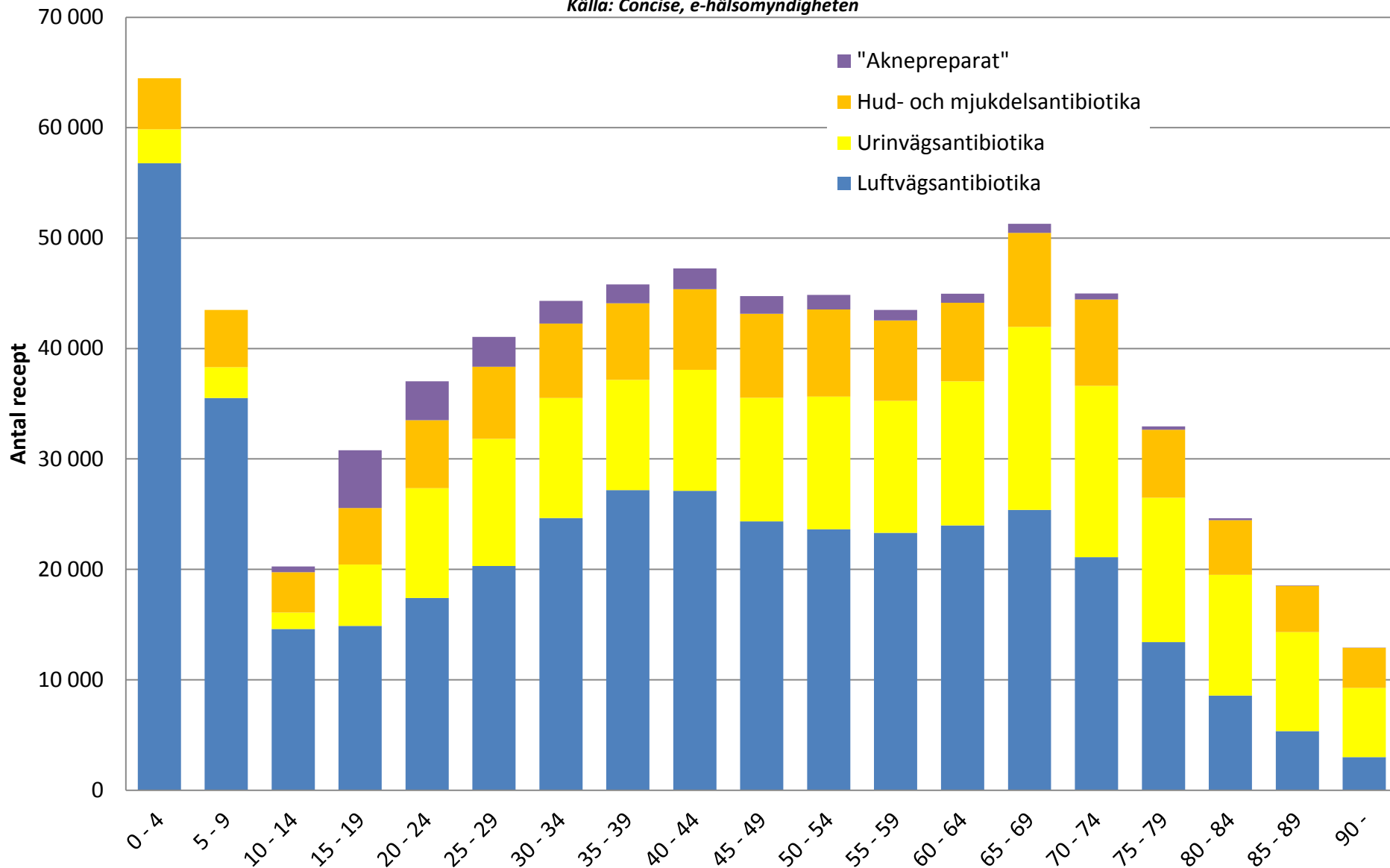
Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

De allra yngsta och de äldsta medborgarna hämtar ut flest antibiotikarecept per 1000 invånare. Luftvägsantibiotika dominerar bland barn medan hälften av alla antibiotikarecept till de äldsta utgörs av urinvägsantibiotika.

Antal uthämtade antibiotikarecept per åldersgrupp i SLL 2014

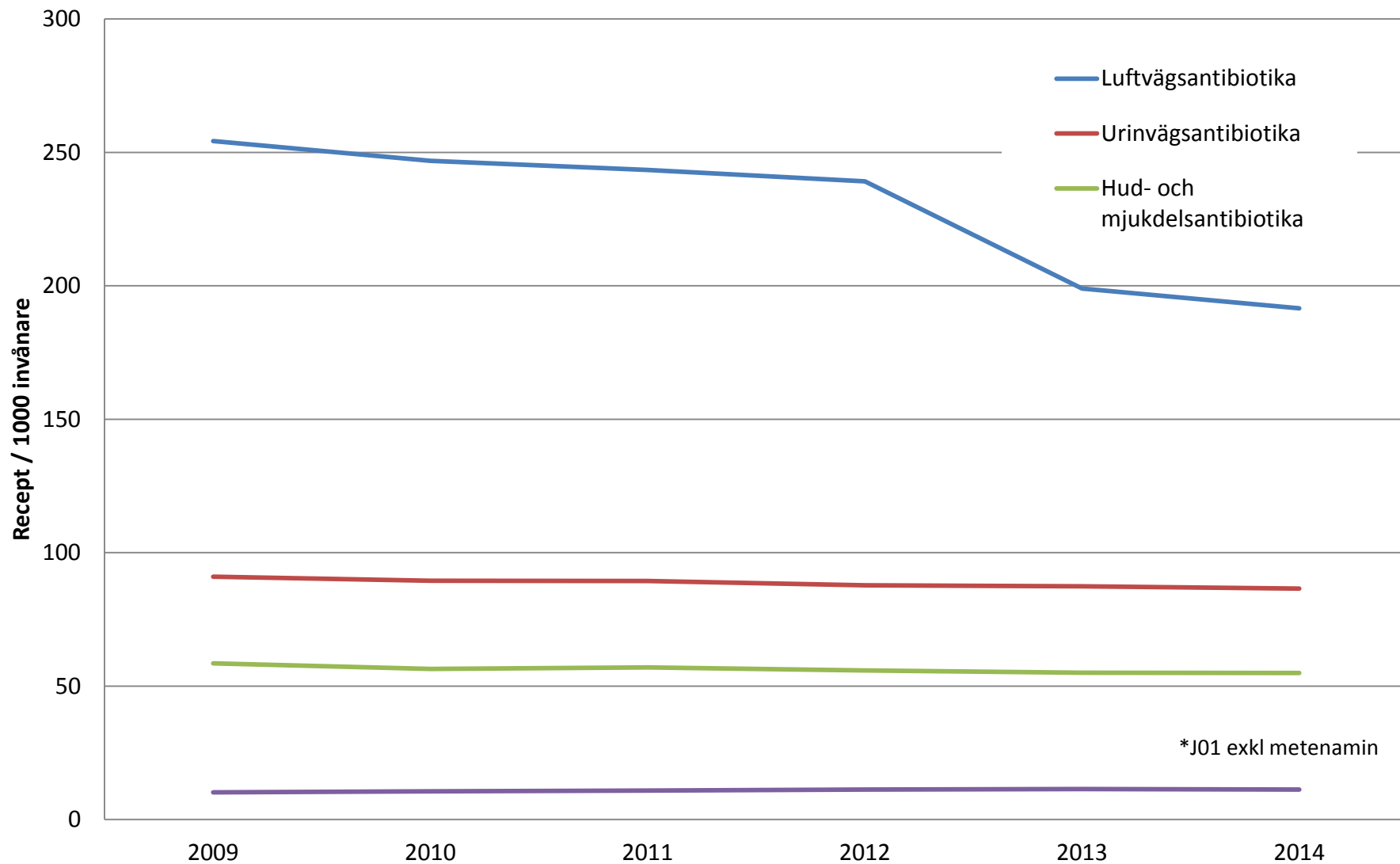
Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

Sett till totala antalet uthämtade antibiotikarecept dominerar luftvägsantibiotika , framförallt till barn. De allra äldsta åldersgrupperna innehåller färre individer och därför blir antalet antibiotikarecept till dem heller inte så många.

Olika typer av antibiotika* per år till invånare i SLL

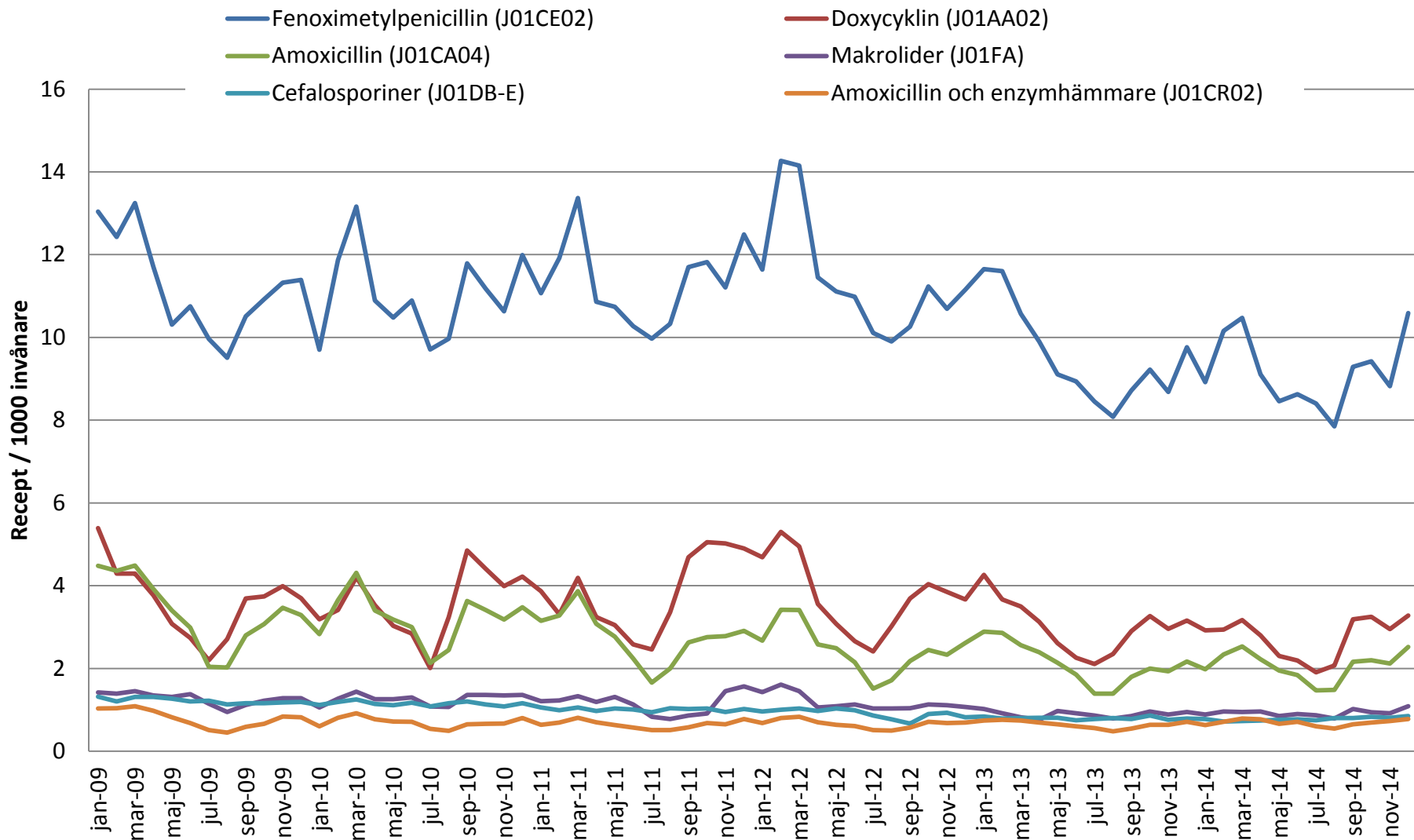
Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

Sedan 2009 är det framförallt luftvägsantibiotika som minskat till befolkningen i SLL. Förbrukningen av övriga antibiotikatyper ligger relativt konstant över tid.

Uthämtade luftvägsantibiotika per månad i Stockholms län 2009 - 2014

Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

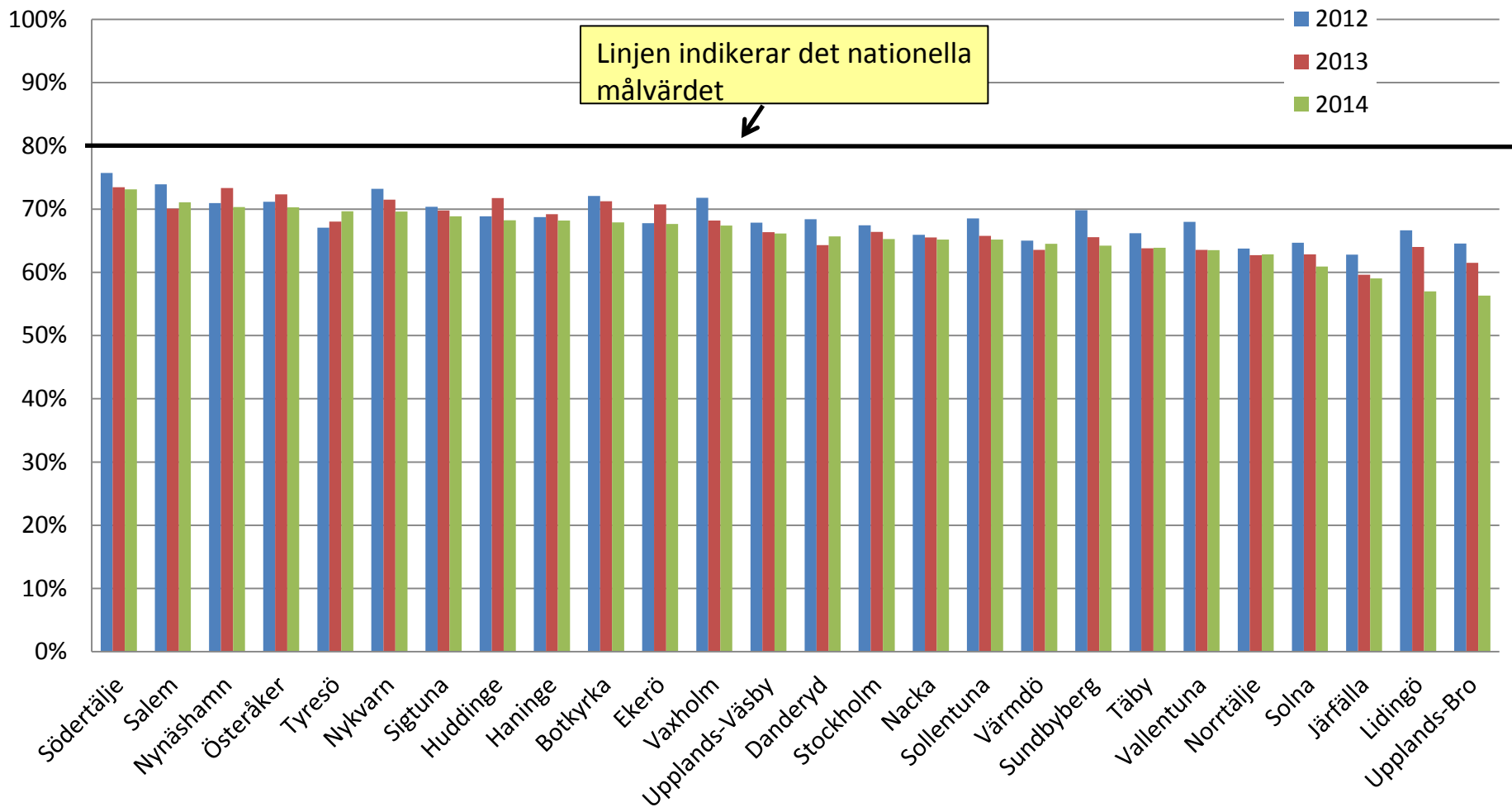

Konsumtionen av luftvägsantibiotika minskade under 2014 med totalt 3,8 % jämfört med 2013. Doxycyklin minskade 2014 med 9 %, fenoximetylpenicillin (PcV) med 4 % och amoxicillin med 2 %. Erytromycin, cefalosporiner och amoxicillin/klavulansyra visar alla en låg, men stabil, förbrukning över tid.

Andel PcV av uthämtade luftvägsantibiotika* till barn 0-6 år per kommun

2012 - 2014

Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

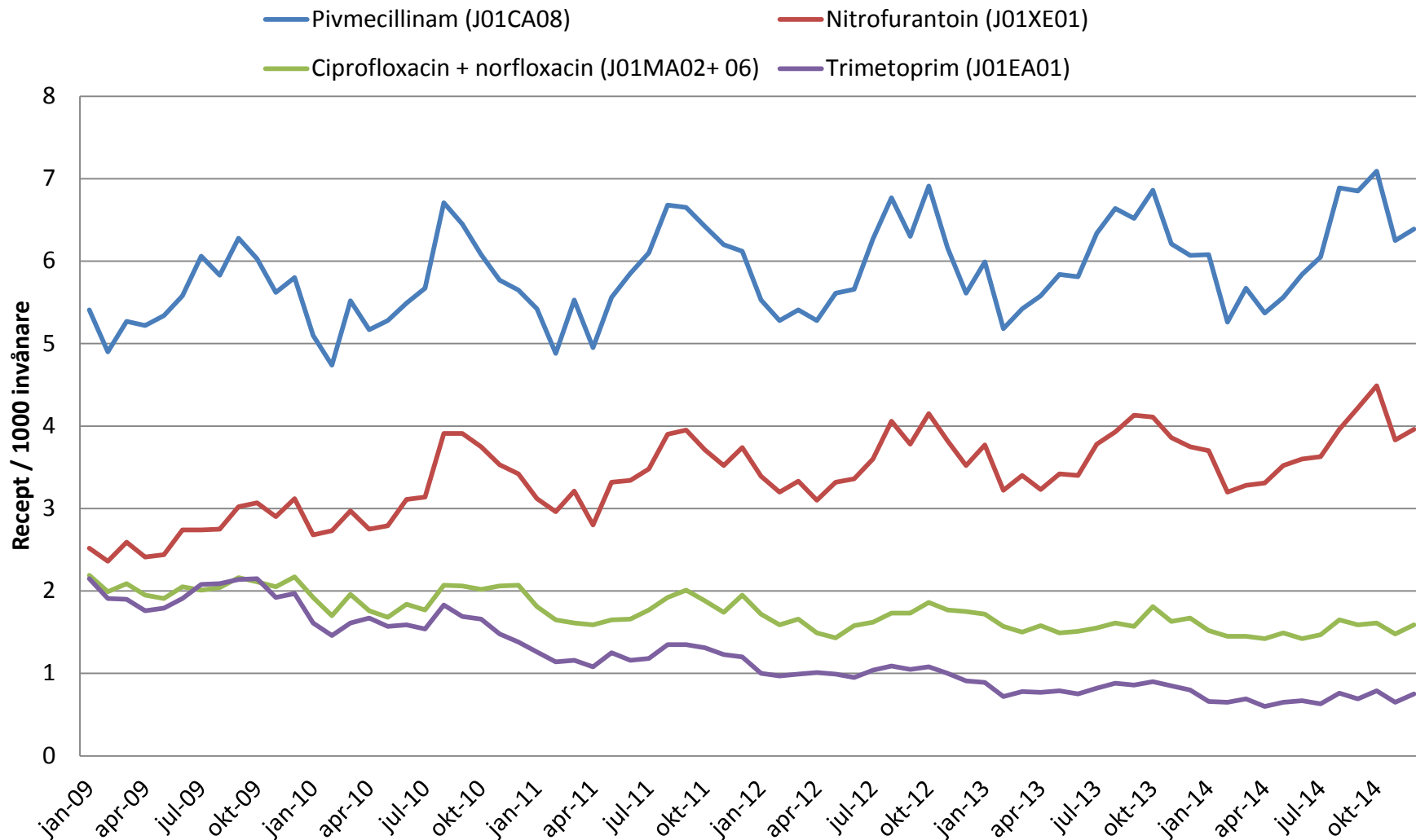

*Som luftvägsantibiotika räknas PcV, amoxicillin, amoxicillin med klavulansyra, cefalosporiner och erytromycin

Andelen PcV av luftvägsantibiotika till barn ökar inte längre utan visar en svag minskning 2014 jämfört med 2013. Snittet för hela länet 2014 var 66 % PcV av luftvägsantibiotika till barn 0-6 år (67 % under 2013). Eftersom den totala användningen av luftvägsantibiotika till barn 0-6 år ökade något under 2014 är det inte så bra att andelen PcV minskar.

Urinvägsantibiotika per månad till kvinnor 18-79 år i Stockholms län 2009 - 2014

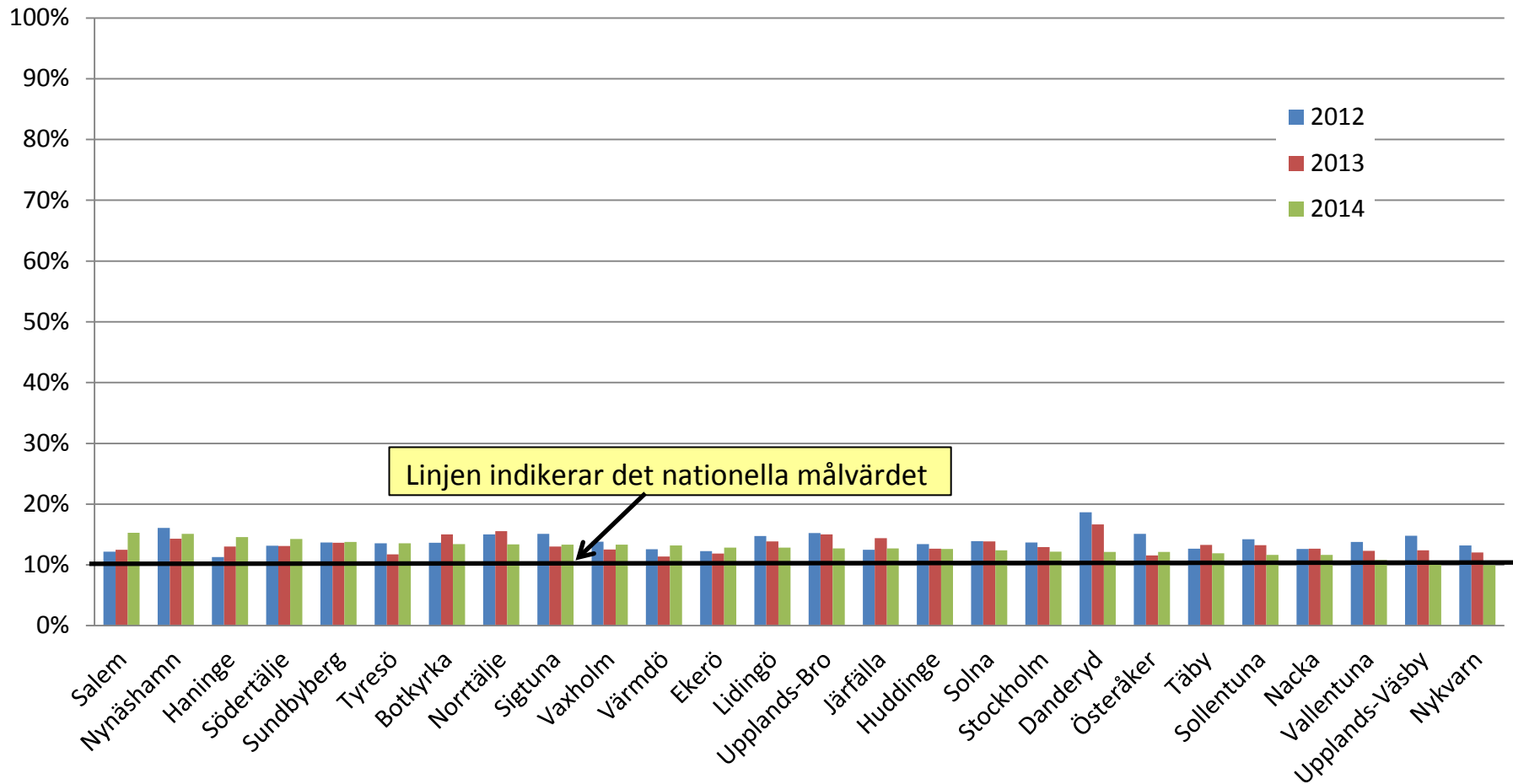
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Förskrivningen av pivmecillinam och nitrofurantoin, som är likvärdiga förstahandspreparat, har ökat sedan 2009, medan förskrivningen av övriga urinvägspreparat minskat i enlighet med rekommendationerna. Urinvägsantibiotika till kvinnor har totalt minskat med 1 % senaste året.

Andel kinoloner av uthämtade urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år per kommun i Stockhoms län 2012-2014

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

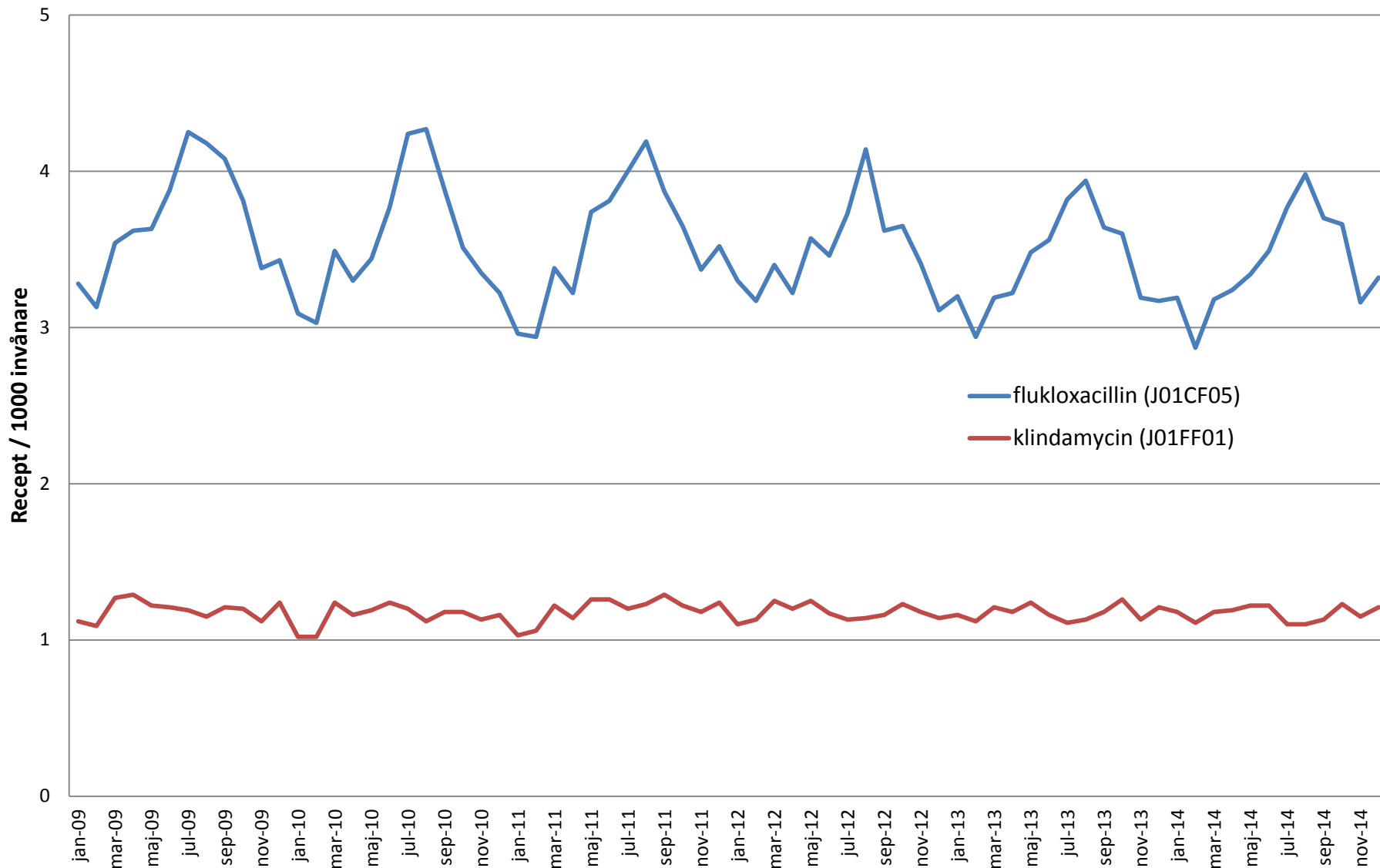

*Som urinvägsantibiotika räknas pivmecillinam, nitrofurantoin, trimetoprim samt kinolonerna ciprofloxacin och norfloxacin

I de flesta kommuner har andelen kinoloner av urinvägsantibiotika till kvinnor fortsatt att minska. Snittet för länet 2013 var 13,2 % kinoloner och 2014 sjönk det till 12,6%. Flera kommuner ligger nära det nationella målvärdet på max 10 % kinoloner.

Uthämtade vanliga hud- och mjukdelsantibiotika per månad i SLL 2009-2014

Källa: Concise, e-hälsomyndigheten

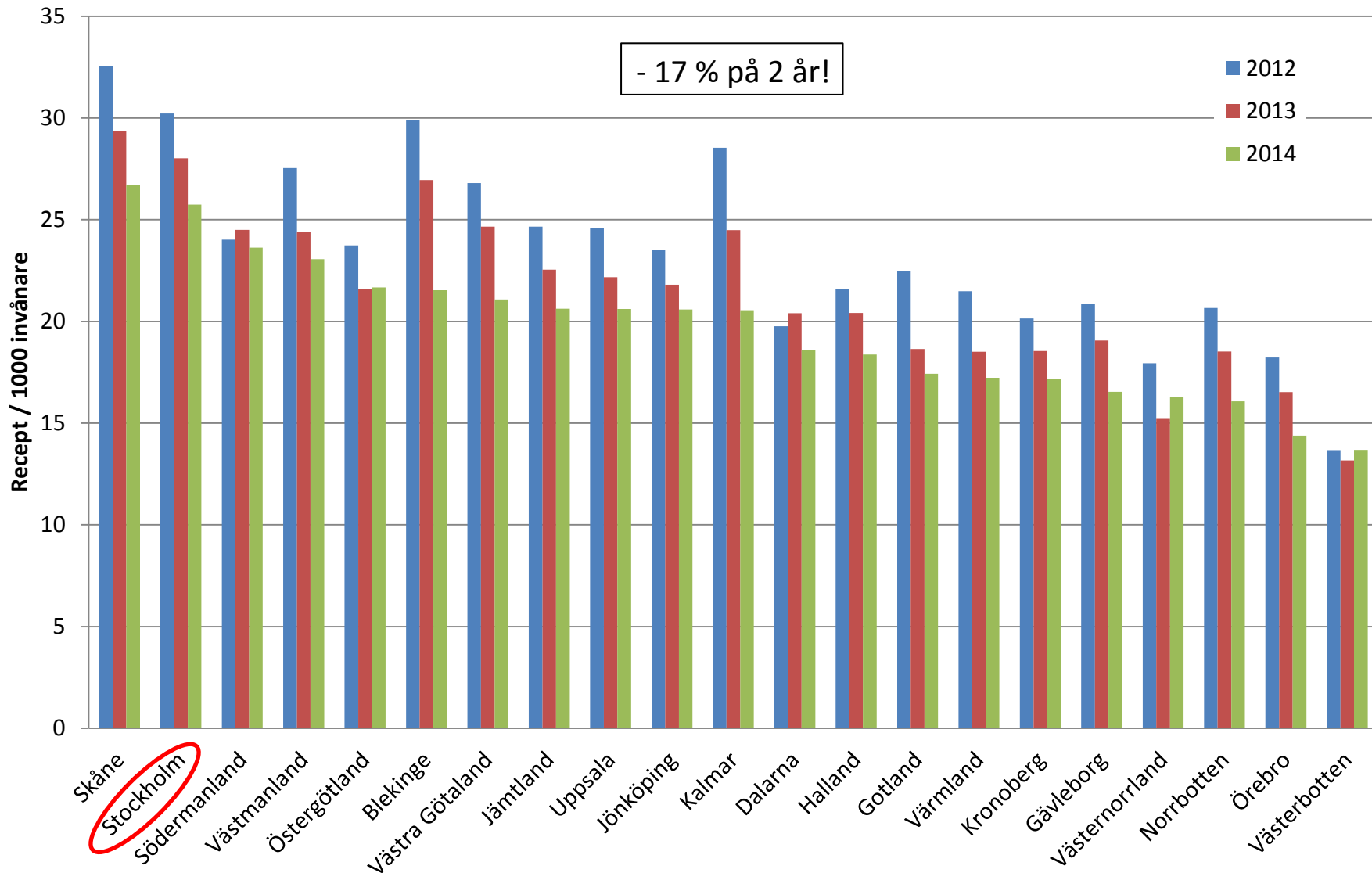

Förskrivningen av hud- och mjukdelsantibiotika minskade med 0,2 % under 2013 jämfört med 2012. Det syns tydliga säsongsvariationer för flukloxacillin.

Antibiotika från tandläkare

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare till invånarna i respektive län

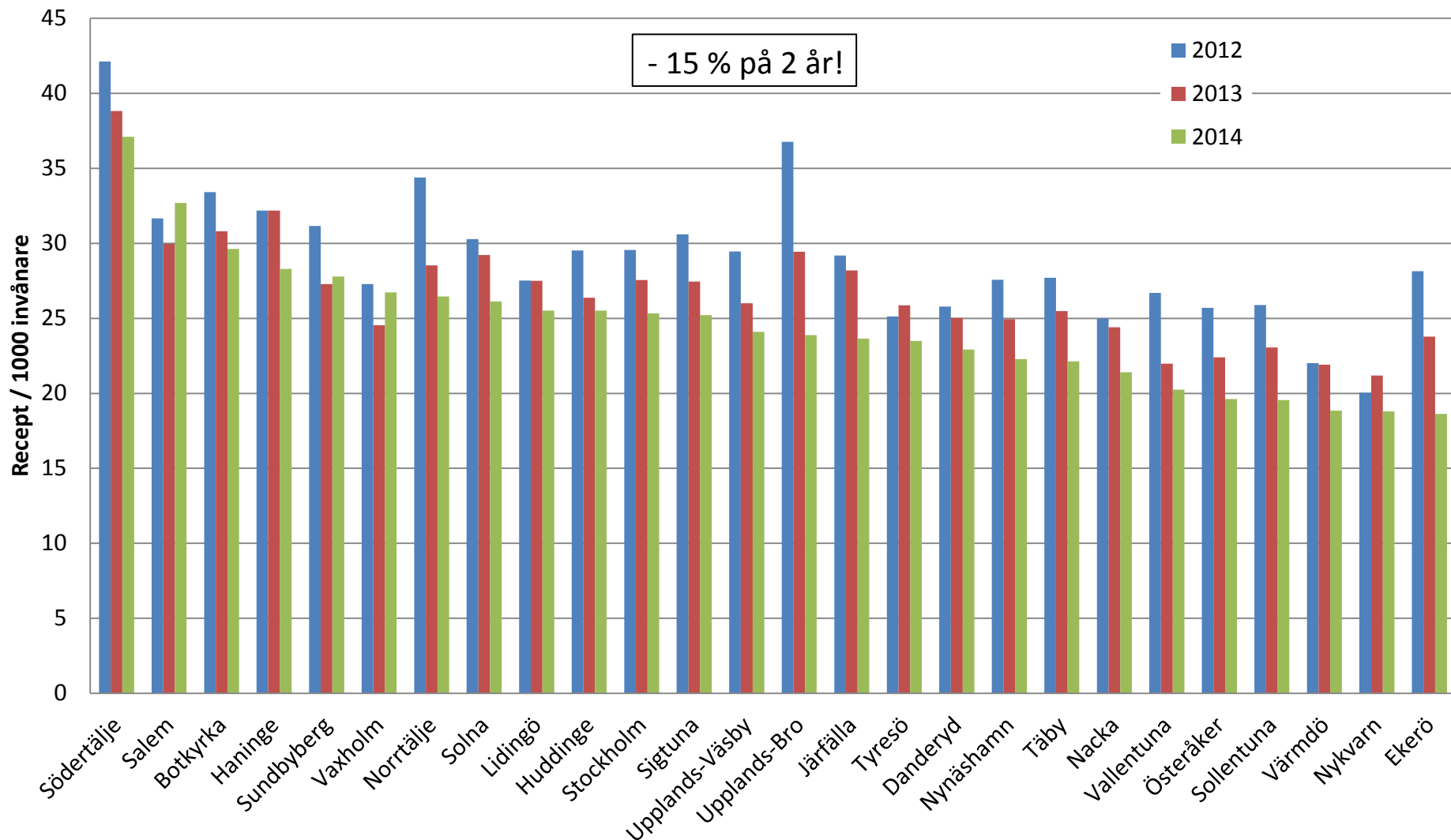
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Antibiotikaförskrivningen från tandläkare har minskat i alla län senaste åren. Sedan 2012 syns en minskning med 17%. Invånarna i Stockholms län för förhållandevis mycket antibiotika från tandläkare.

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare till invånarna i respektive kommun

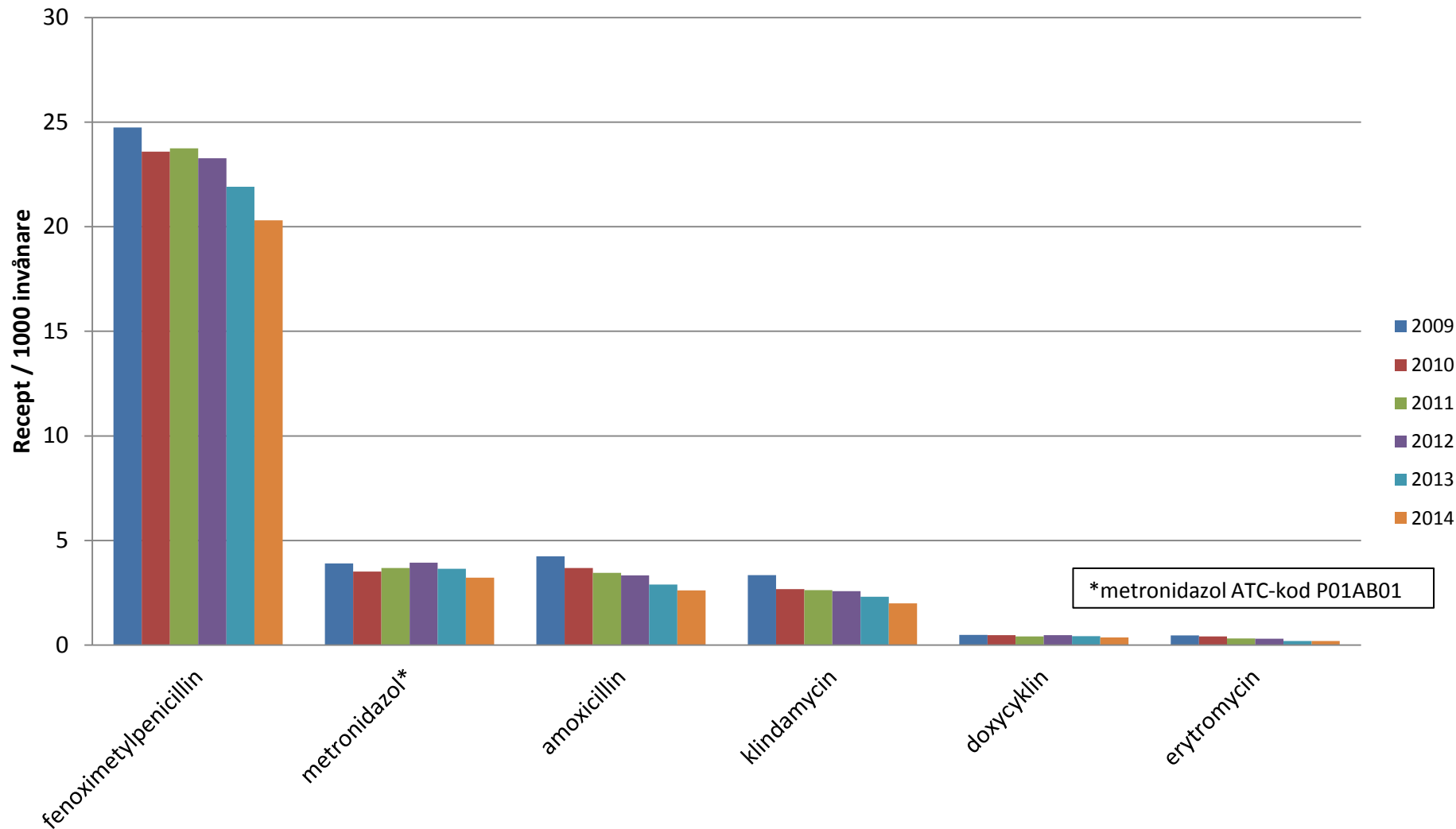
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Invånarna i alla kommuner i Stockholms län får allt mindre antibiotika från tandläkare. Sedan 2012 syns en minskning med 15%. Ändrade rekommendationer för profylax och behandling ligger bakom.

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare till patienter i Stockholms län

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

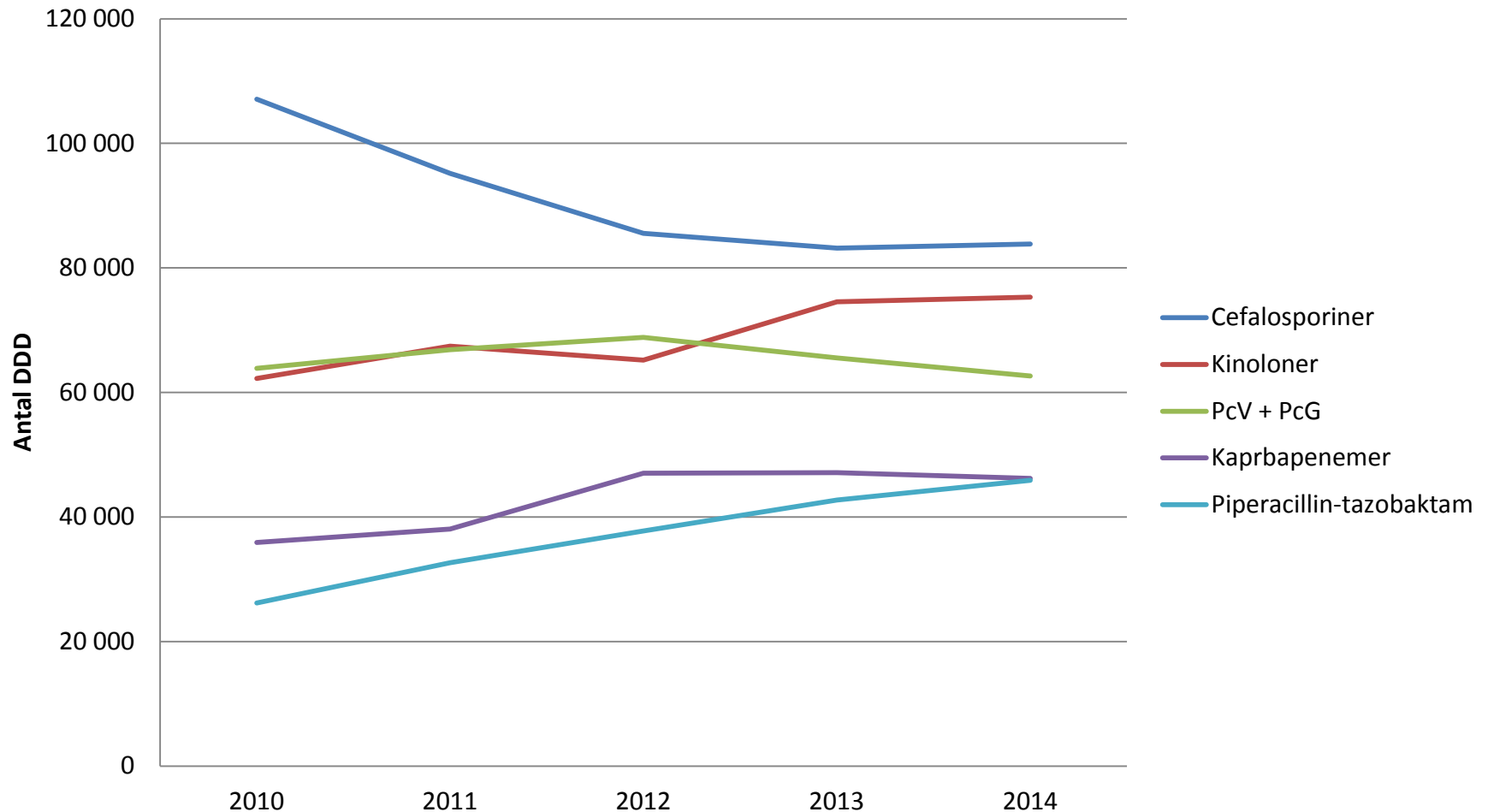

Fenoximetylpenicillin (PcV) är det antibiotikum som oftast förskrivs av tandläkare.
Minskande trend för alla typer av antibiotika senaste åren.

Antibiotika på sjukhus

DDD per år för vissa antibiotika i slutenvård för akutsjukhusen i SLL

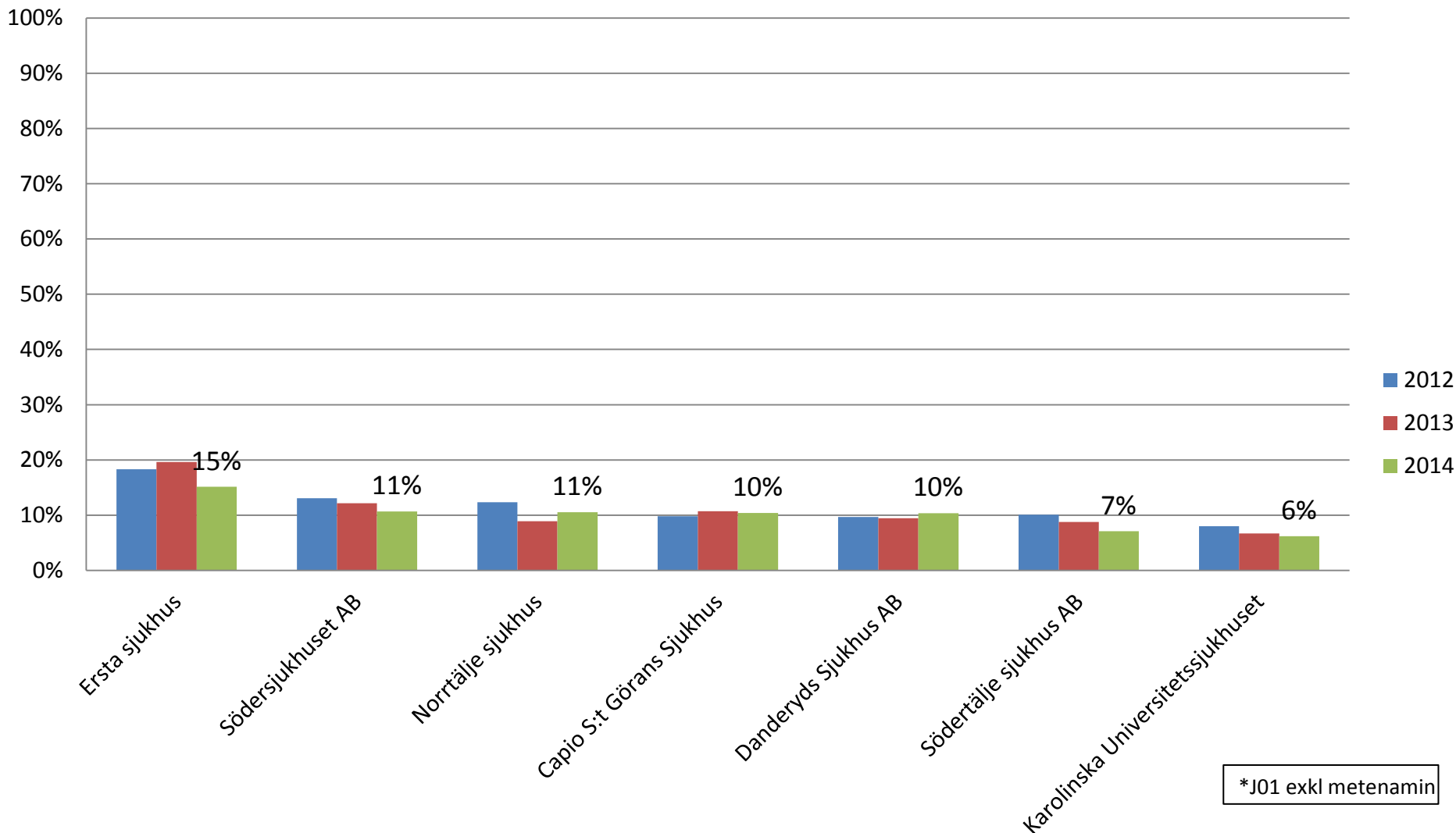
Källa: SLL-data

Försäljningen av cefalosporiner har minskat sedan 2010. (Byte från cefuroxim till cefotaxim med annan DDD påverkar.)
Försäljningen av kinoloner fortsätter öka, vilket är mindre bra.
Piperacillin-tazobaktam har ökat stadigt, sannolikt för att det delvis ersätter cefalosporiner, ett observandum.
Ökningen av karbapenemer har stannat av senaste två åren.
Penicillin G och V, där en ökning är önskvärd, visar nu istället minskad försäljning över tid.
Det är angeläget att minska användningen av cefalosporiner och kinoloner, som har större benägenhet att selektera fram bakterier som bildar ESBL.

Andel PcV + PcG av totala antibiotika* i DDD per sjukhus 2012-2014

Källa: SLL-data

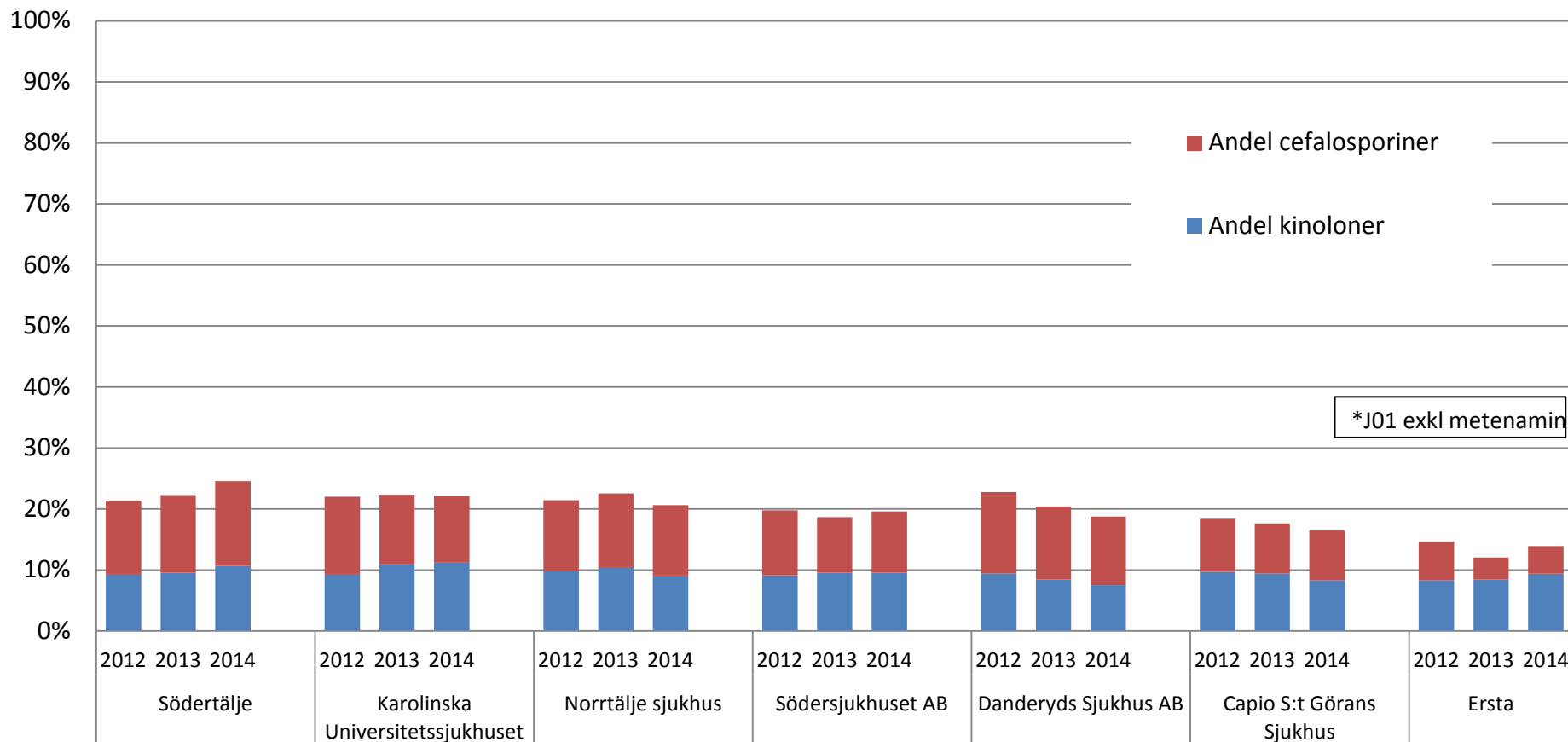
*J01 exkl metenamin

Andelen penicilliner med smalt spektrum minskade på de flesta sjukhusen senaste året.

När det gäller användningen av Penicillin V och G ligger SLL lägre än riksgenomsnittet för slutenvård och en ökad användning av penicillin, när så är möjligt, rekommenderas.

Andel kinoloner och cefalosporiner av totala antibiotika* i DDD per sjukhus 2012 - 2014

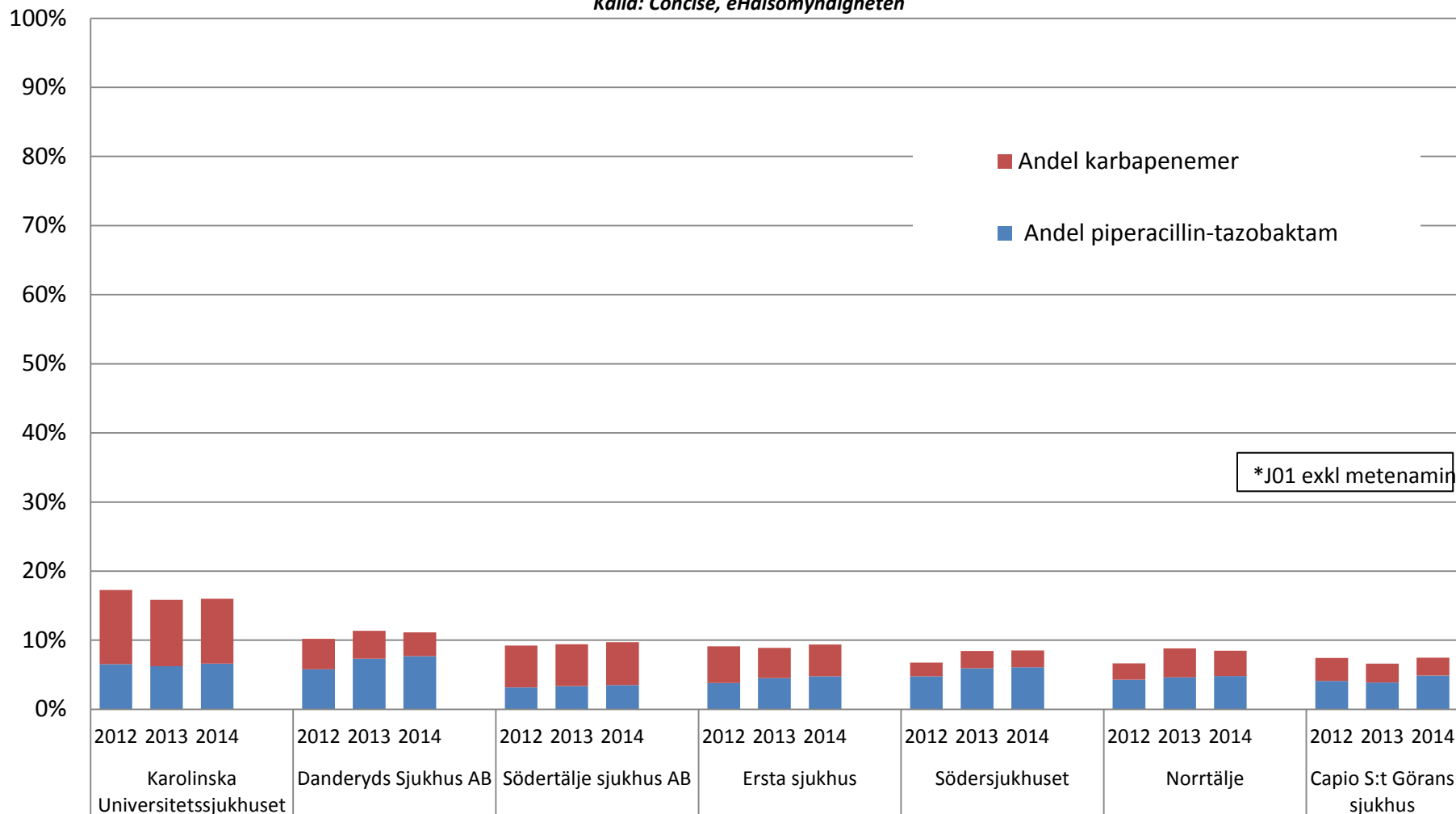
Källa: Concise, e-Hälsomyndigheten

Andelen cefalosporiner och kinoloner av totala antibiotika fortsätter att minska på flera sjukhus inom SLL. Ersta utmärker sig med den lägsta andelen, men har ett lite annorlunda patientunderlag. När det gäller cefalosporin- och kinolonanvändning ligger SLL något högre än riksgenomsnittet för slutenvård. Det är angeläget att minska användningen av cefalosporiner och kinoloner, som har större benägenhet att selektera för bakterier som bildar ESBL, men något målvärde finns inte definierat.

Andel piperacillin-tazobaktam och karbapenemer av totala antibiotika* i DDD per sjukhus 2012 - 2014

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Andelen bredspektrumantibiotika som piperacillin/tazobaktam och karbapenemer visar blandad utveckling för sjukhusen senaste året.

Karolinska Universitetssjukhuset bröt uppåtående trend för karbapenemer 2013.

Om vi får en ökad resistens mot bredspektrumantibiotika finns i många fall få behandlingsalternativ kvar.